

UDK: 376.5

Zaprimljeno: 10.1.1999.

PRIKAZ

Predstavitvena tema: ŠPORTNA VZGOJA KOT OBLIKA INTEGRACIJE OTROK IN MLADOSTNIKOV Z MOTNJAMI VEDENJA IN OSEBNOSTI

Ivan Purič

Mladinski dom

Maribor

Že ob sami ustanovitvi in delovanju stanovaljskih skupin se je treba zavedati, da športne vzgoje ne moremo izvajati izključno v njih, saj je življenje in delo mladostnika naravnano tako, da se čimveč vključuje v okolje izven institucije. Same st. skupine nimajo niti svoje telovadnice, niti prostorov, namenjenih za telesno vzgojo. Stanovanjska skupina deluje podobno kot je življenje v družini, prostočasne športne dejavnosti so mišljene enako ali podobno kot pri otrocih ali mladostnikih, ki živijo v svojih matičnih družinah. Nanašajo se na ponudbo in povpraševanje v okolju (klubi, društva, skupna igrišča itd. Razvedrilna športna dejavnost v hiši je vezana izključno le na igrala in improvizirane športne rekvizite. Vodilo takšnega življenja izhaja iz načel normalizacije in Integracije. Otrok ali mladostnik, kot poligon socialnega učenja, ima lahko še razsežnejše pozitivne učinke, če je sposoben sprejemati, integrirati drugačnost. Pomembno v pozitivnem smislu za posameznika je, da je voden, usmerjen in kot tak se ne more podajati v neformalne, negativne ali celo destruktivne osebe. Dobro načrtovana in usmerjena organizacija življenja prispeva h kvaliteti življenja, tako posameznika, kot celotne skupine in vzpodbuja stremljenje k normalizaciji, humanizaciji odnosov in življenja. Vedeti oz. zavedati se moramo, da je osnovni hendikep pri vzpostavljanju socialnih stikov prav negativna samopodoba otroka ali mladostnika, prav pozitivne izkušnje, ki jih pridobi z izvajanjem športne dejavnosti v skupini, pa so mu veliko pomoč pri iskanju samega sebe ter svojega mesta v skupini. V osnovnih vzgojnih izhodiščih opredeljujemo normalizacijo kot zelo pomembno usmeritev, ob tem je nujno otroku ali mladostniku ponuditi športno udejstvovanje v kakršnikoli obliki. Vzgojitelji moramo izhajati iz izkušenj in potreb, da sam okvirni program čimbolj prilagajamo potrebam otrok in s tem normaliziramo cilje vzgoje, ki izha-

jajo iz razvojnih potreb posameznika ter družbenih razvojnih potreb. Problem normalizacije je vedno bolj izpostavljen prav zaradi dejstva, da osnovne karakteristike institucij vodijo v ustvarjanje in krepilo patologije, katero prinašajo otroci ali mladostniki s seboj, pa še zaprtost institucij, ki je v veliki meri objektivno pogojena jo dodatno pogojuje. V iskanju poti, kako otrokom ali mladostnikom nuditi integracijske možnosti, je potrebno poizkusiti, kot eno izmed oblik, ki omogoča vključevanje, tudi v ŠPORTNO VZGOJO.

Doživljanje lastnega telesa v gibanju je ena najpomembnejših in najkvalitetnejših človekovih doživetij v času njegovega razvoja. Igra, usmerjanje gibalne dejavnosti in šport, so pomembne dejavnosti v celostnem otrokovem razvoju, s pomočjo katerih otrok in mladostnik zadovoljuje marsikatero pomembno in aktualno potrebo. Te dejavnosti so tudi pomemben dejavnik na vzgojnem in prevzgojnem področju. Otroci, ki v motoričnem razvoju niso dosegli razvitosti svojih vrstnikov, kažejo neurejeno gibalno vedenje. To opazimo pri njihovem vsakdanjem gibanju, še posebej v nevsakdanjih situacijah, pri zaznavanju in odzivanju ter prilagajanju zunanjemu okolju kot tudi v stikih z vrstniki in odraslimi. Nižje motorične sposobnosti in slaba drža, kar je posledica pasivnosti otrok, povzročajo dvom v sposobnosti lastnega telesa. Za doseglo delovnih ciljev, pa tudi za vzdrževanje socialnih kontaktov, je potrebno veliko samozaupanja in sposobnosti koncentracije, ter pravilno lastno vrednotenje. Za zgoraj našete dejavnike pa sta organizirana vadba in vpeljevanje v športno aktivnost naravno idealna. Da pa športna aktivnost ne bi dosegla ravno nasprotnega efekta, moramo vadbo prilagoditi tehničnemu znanju populacije, za katero je namenjena. V stanovaljskih skupinah Mladinskega doma Maribor živijo otroci in mladostniki, stari od 8. do 18. let.

Nekateri od njih so v tehničnem znanju kakršnega koli športa na nivoju pionirčkov začetnikov, pri tem pa že imajo utirjene določene gibe, katere je potrebno korigirati, kar je veliko težje, kot učiti nanovo. Za to je potrebno delo v kakršnikoli športni interesni dejavnosti izvesti na tak način, da otroci in mladostniki ne dobijo odpora, da doživljajo uspeh in da tekmovalno napetost pravilno doziramo.

V stanovanjske skupine so nameščeni otroci in mladostniki, ki so iz družine izvzeti zaradi vzgojne zanemarjenosti in čustvene prikrajšanosti, zato je potrebno pri letih veliko motivacije za vključitev v telesno vzgojno aktivnost. Motiviramo jih lahko na več načinov, kot so:

1. Pogovor z otrokom in mladostnikom (v kateri športni panogi bi želel sodelovati)
2. Ogled športnih prireditev
3. Ogled posamezne športne panoge (košarka, nogomet, itd.)
4. Poskusni trening posamezne športne discipline
5. Spremljanje športnih prireditev preko televizijskega zaslona
6. Branje športne literature
7. Obisk trenerjev v stanovanjskih skupinah in predstavitev športnih ponog
8. Vzgojiteljeva športna udeležba (vzor)

Z vključitvijo otroka ali mladostnika v eno ali več športnih aktivnosti v neposrednem okolju dosežemo naslednje smotre in cilje:

1. Integracijo
2. Socializacijo
3. Normalizacijo
4. Samoorganizacijo
5. Aktivno preživljanje prostega časa v naravi ali v športnih dvoranah
6. Pridobivanje telesne kondicije
7. Navajanje na osebno higieno
8. Razvijanje družabnosti
9. Spoznavanje novih krajev
10. Skrb za zdravje
11. Skrb za osebno garderobo (športno)
12. Jačanje samokontrole in izboljšanje samopodobe
13. Držanje dogovorov
14. Sprejemanje porazov in uspehov

Na začetku vsakega šolskega leta si je potrebno zadati naloge in cilje na skupnem strokovnem sestanku po stanovanjskih skupinah, pogovorimo se o otrocih in mladostnikih, ki so vključeni v naše st. skupine. Poleg vseh ostalih stvari, ki so pomembne za otroka ali mladostnika, se je potrebno pogovarjati, kako in kje bi jih vključili v športne aktivnosti. Pojavlja se lahko dvoje populacij otrok in mladostnikov. Na eni strani lahko imamo otroke in mladostnike, ki so bili že športno aktivni, na drugi strani pa lahko imamo mladino, ki je pri nas nova in še ni vključena v športne aktivnosti.